

Een vergelijkend onderzoek

Nakosten bij

Eenheid is ver te zoek als het gaat om het vorderen van nakosten in een kantonzaak. Wisseborn vergelijkt de reacties van de zestig sectoren kanton op een verzoekschrift dat strekte tot het afgeven van een bevelschrift voor nakosten. De opbrengsten van de bevelschrift-procedure wegen nauwelijkt op tegen de kosten. Wat zijn alternatieven?

.....
J.M. Wisseborn

gerechtsdeurwaarder te Harderwijk
.....

attenderen op het feit dat dit gebruik in de praktijk niet langer kon worden toegepast, omdat deze civielrechtelijk onjuist en tuchtrechtelijk laakbaar werd beoordeeld.

Consequentie: een 'droste-effect'?

Het pleidooi van Heemskerk verdient echter ondersteuning. De nadelen van de recente uitspraken zien immers niet alleen op de kosten van een bevelschrift-procedure ex art. 237 lid 4 Wetboek van

.....
Duidelijk is dat de griffies bij de sector kanton niet voorbereid waren op een dergelijk verzoek
.....

Burgerlijke Rechtsvordering (Rv). Ook de kosten voor de verliezende partij kunnen nu behoorlijk oplopen.

Een eenvoudig voorbeeld: een schuldeiser wiens vordering is toegewezen laat het vonnis aan de tegenpartij betekenen, gevolgd door derdenbeslag en overbetekening daarvan aan de beslagschuldenaar. In de oude situatie werden de nakosten (in dit voorbeeld

€ 199, want na betekening) in het exploit van betekening en bevel en het beslagexploot vermeld en werden deze ingehouden en afgedragen door de derde-beslagene.

In de nieuwe situatie moet er voor de nakosten een separaat bevelschrift worden gehaald op de voet van art. 237 lid 4 Rv, zal de grosse van dit bevelschrift⁴ opnieuw moeten worden betekend, moet voor betaling van de nakosten bevel worden gedaan, waarna opnieuw derdenbeslag moet worden gelegd en zal dit beslag opnieuw moeten worden overbetekend. Het eerdere bevel kan immers, om aan de inhoud van de hoofdveroordeling te voldoen, niet hebben te gelden als een bevel om aan de inhoud van het bevelschrift te voldoen en daarmee kan het beslag dus ook niet gelegd zijn voor de krachtens het bevelschrift verschuldigde gelden.⁵ Er gaan dus twee 'parallele' executies lopen, één voor de hoofdveroordeling en één voor de nakosten.

Dit is in lijn met de formele uitleg die in de hiervoor genoemde uitspraken wordt gegeven aan de problematiek, namelijk op grond van een vonnis zijn alleen bevel en beslag mogelijk voor datgene wat in de titel is vermeld.

Het mag duidelijk zijn dat dit geen

In het *Advocatenblad* van 23 juni 2006 besprak Willem Heemskerk het arrest van het gerechtshof te Den Bosch over nakosten.¹ Hierin pleitte hij voor instandhouding van de sinds jaar en dag bestaande praktijk waarbij de nakosten werden 'meegenomen' in de executie van het vonnis, door bij de betekening en in de beslagexploiten waarin opgave van het krachtens vonnis verschuldigde werd voorgeschreven² ook de nakosten op te nemen.

Zoals Heemskerk omschreef heeft genoemd arrest van het gerechtshof te Den Bosch en, in navolging daarvan de uitspraak van de tuchtrechter,³ er toe geleid dat de KBvG haar leden moest

de sector kanton

aantrekkelijke situatie is, die alleen kan worden voorkomen door direct na vonnis een bevelschrift aan te vragen en de betekening en tenuitvoerlegging daarvan te combineren met die van het vonnis. Dit werkt echter vertragend en het zal lang niet altijd opportuun zijn om de tenuitvoerlegging van de hoofdveroordeling aan te houden in afwachting van het te verkrijgen bevelschrift.⁶

Geen forfaitair tarief bij de sector kanton

Nog lastiger wordt het waar de tarieven voor de nakosten niet vaststaan. Bij de sector kanton bestaat geen liquidatietarief voor de berekening van nasalaris. Bij de integratie van de sector kanton bij de rechtbanken werden gerechtsdeur-

1 Arrest van 4 oktober 2005, LJN: AU5140, NJF 2006: 90.
2 Art. 475 lid 1 onder c Rv (beslag onder derden), art. 479i lid 1 onder c Rv (beslag onder de schuldeiser zelf), art. 565 lid 1 onder c Rv (beslag op schepen), art. 584c lid 1 onder c Rv (beslag op luchtvaartuigen).
3 Hof Amsterdam (Kamer voor Gerechtsdeurwaar-

ders) 9 maart 2006, LJN: AV5233.
4 Welke grosse overigens lang niet altijd automatisch wordt gegeven, zodat daarvoor vaak een herhaalde briefwisseling met de griffier vereist is, zie daaromtrent verderop in dit artikel.
5 Zie hiervoor ook de uitspraak van de Hoge Raad d.d. 26 maart 1999, NJ 1999, 447,

waarin de Hoge Raad oordeelde dat het beslag niet kon liggen voor na de beslaglegging verstreken dwangsommen reeds vanwege het feit dat daarvoor geen bevel was gedaan, r.o. 3.3 en 3.4
6 Zeker waar is gebleken dat een bevelschriftprocedure enige tijd kan duren. In het onderzoek dat de auteur van dit

artikel heeft gehouden bij de sectoren kanton werd slechts in één derde van de zaken een bevelschrift afgegeven binnen een termijn korter dan drie maanden. De termijn voor het verkrijgen van een bevelschrift bedroeg in meerdere gevallen ruim meer dan een halfjaar.
7 Met een maximum van een half punt van het

tarief dat toepasselijk is bij de maximale competentiegrens voor een 'niet aard-vordering', thans nog € 5.000).
8 Het kwam ook meerdere keren voor dat wel een stempel 'voor grosse' onderaan de beschikking werd gezet, maar de wettelijke voorgeschreven bewoordingen 'In Naam der Koningin' (art. 430 lid 2 Rv) aan het

hoofd van de grosse van de beschikking ontbraken.
9 Hetgeen onder meer blijkt uit gelijklopende motiveringen voor de toe- of afwijzing van het verzoek.
10 Niet voor niets heet het rapport Voorwerk.

waarders in toenemende mate geconfronteerd met verzoeken om bij de executie nasalaris in rekening te brengen volgens het geldende tarief van de sector civiel. Gezien het verschil tussen de tarieven voor de sector civiel en de sector kanton leek het zomaar overnemen van deze tarieven geen optie en heeft de beroepsgroep, na vruchteloze pogingen te hebben ondernomen bij de Raad voor de Rechtspraak en het LOK om meer duidelijkheid, maar aangegeven dat een tarief gebaseerd op een half punt van het daadwerkelijk toepasselijke tarief⁷ redelijk in lijn ligt met het geldende tarief voor de sector civiel.

Onderzoek

In juni 2006 heb ik bij elk van de zestig sectoren kanton in Nederland een verzoekschrift ingediend dat strekte tot het afgeven van een bevelschrift voor nakosten inzake een vonnis van die sector. Daarbij is uitdrukkelijk aangeknoopt bij het door de KBvG geadviseerde forfaitaire tarief.

Duidelijk is dat de griffies bij de sector kanton niet voorbereid waren op een dergelijk verzoek. De termijn waarin werd gereageerd op zo'n verzoek varieerde van een paar dagen tot meer dan acht maanden(!). In vijf gevallen werd er een nota voor vast recht ontvangen. Dit ten onrechte, nu ingevolge art. 2 lid 7 van de Wet tarieven in burgerlijke zaken geen vast recht verschuldigd is bij verzoeken ex art. 237, vierde lid, Rv. Na op deze bepaling te zijn gewezen volgde overigens direct creditering.

Ook werd het bevelschrift niet altijd in executoriale vorm afgegeven. Soms werd een uitgetypte beschikking gegeven, soms stond op de minuut van het rekest een stempel 'toegestaan als verzocht'. In dat laatste geval was er dan weer nadere correspondentie nodig met de griffie om een voor tenuitvoerlegging vatbaar afschrift van de beslissing te verkrijgen die aan de eisen van art. 430 Rv voldeed.⁸

Vermeldenswaard is ook de situatie waarin een verzoek werd toegewezen (conform het KBvG-tarief) voor een

bedrag aan nakosten van € 87,50 en dat daarbij eveneens een proceskostenveroordeling werd uitgesproken van € 60 gemachtigde salaris. Hoewel de verleiding daartoe bestond heeft de auteur ervan afgezien om voor deze uitspraak wederom een verzoek ex art. 237 lid 4 Rv in te dienen (dit zou het genoemde droste-effect zijn geweest).

De vrees die Van Heemskerck heeft geuit voor een uitgebreide behandeling van een verzoek om een bevelschrift lijkt gegrond. In nagenoeg alle zaken werd de wederpartij in de gelegenheid gesteld een verweerschrift in te dienen. In vijftien gevallen werd er door de kantonrechter een mondelinge behandeling gelast. De correspondentie beliep

Het verkrijgen van een bevelschrift voor het toekennen van nasalaris blijkt een relatief arbeidsintensieve operatie

in totaal 205 aan de diverse griffies toegezonden stukken en 173 ontvangen bescheiden.

Van de zestig door de auteur ingediende verzoekschriften hebben er 43 geleid tot een afwijzing en 17 tot een toewijzend bevelschrift (waarvan 12 met toepassing van het door de KBvG geadviseerde tarief). Er werd in totaal € 5.172,50 aan nasalaris gevorderd, waarvan uiteindelijk € 1.285 is toegewezen.

Uiteraard is het bovenstaande een momentopname aan de hand van een inhoudelijk gelijklopend verzoekschrift,

uitsluitend gebaseerd op het forfaitaire KBvG-tarief zonder uiteenzetting van de specifiek verrichte werkzaamheden. In ogenschouw moet worden genomen dat de materie voor de meeste sectoren kanton nieuw is en mogelijk het beleid nog zal worden bijgesteld.

Duidelijk is wel dat eenheid ver te zoeken is. Hoewel per rechtbank meestal afstemming lijkt te hebben plaatsgevonden⁹ komt het ook voor dat binnen één rechtbank de sectoren kanton verschillend oordelen. Het antwoord op de vraag of de schuldeiser zijn nakosten in een kantonzaak kan verhalen (en tot welk bedrag) is dus per rechtbank en soms per kanton verschillend.

Opvallend is dat bij toewijzing van nasalaris, behoudens het niet onrechtmatig en ongegrond achten van de vordering, daarvoor geen motivering wordt gegeven.

De meest voorkomende afwijzingsgronden zijn (al dan niet in combinatie):

- gezien de eenvoud van de werkzaamheden na vonnis en de huidige stand van de automatisering zijn de werkzaamheden van een zodanig minimale omvang dat afzonderlijke beloning niet nodig is (37 keer);
- lezen en bestuderen vonnis, bespreking met cliënt, aanschrijven van gerequesteerde en voorbereiden executie zijn werkzaamheden die geacht worden in de kostenveroordeling en/of de incassokosten te zijn begrepen en vormen geen reden voor toekenning nasalaris (19 keer);
- niet is gebleken dat de wederpartij een termijn voor betaling is gegund (2 keer).

Opvallend is de meest voorkomende afwijzingsgrond: de stand van de automatisering waardoor verwerking van vonnissen eenvoudig(er) wordt. De auteur is het hiermee niet eens en wijst daartoe op de conclusie van A-G mr. Huydecoper bij HR 11 juli 2003 (NJ 2003, 566). Deze ageert hierin tegen de aanname dat werkzaamheden 'met één druk op de knop' kunnen worden verricht en

om die reden geen noemenswaardige kosten zouden opleveren. Er zijn aanzienlijke bedragen gemoeid met het verwezenlijken, in stand houden en gebruiksgereed krijgen van de automatisering. Daarbij moet hoe dan ook werk worden verricht door (betaalde) krachten. Kort gezegd: er is geld nodig om automatisering aan te schaffen, up-to-date te houden en te bedienen. Bij procesgemachtigden worden deze kosten niet uit de algemene middelen bekostigd.

De argumentatie dat de werkzaamheden na vonnis onder de incassokosten zijn begrepen lijken niet te stroken met het rapport Voorwerk dat immers enkel ziet op de vóór de procedure gemaakte buitengerechtelijke kosten.¹⁰

Alternatieven

Al met al lijkt de vrees van Heemskerk, dat de opbrengsten van de bevelschrift-procedure niet opwegen tegen de kosten, terecht. Het verkrijgen van een bevelschrift voor het toekennen van nasalaris blijkt, in ieder geval bij de sector kanton, een relatief arbeidsintensieve operatie. Zeker gezien de toch geringe bedragen lijkt het zaak om een forfaitair tarief vast te stellen.

Ook is alle reden voor een proceskostenveroordeling, waarin op voorhand de nakosten – conform het liquidatietarief – worden begroot. Nog eenvoudiger is het om de nakosten te ‘integreren’ met de proceskostenveroordeling door een opslag te maken in geval betekening van de titel nodig is. Vaststaat dat er dan doorgaans extra werkzaamheden vereist zijn die goed door middel van een forfaitair vastgesteld bedrag kunnen worden gedekt. De schuldenaar kan deze kosten dan voorkomen door voor betekening te voldoen aan het vonnis.

De procedure van art. 237 lid 4 Rv kan dan worden beperkt tot de uitzonderlijke situaties waarvoor deze is bedoeld.

Hieronder volgt een overzicht van de beslissingen gegroepeerd per arrondissement:

Rechtbank Alkmaar (kantons Den Helder, Hoorn en Alkmaar)	het verzoek wordt afgewezen;
Rechtbank Almelo (kantons Almelo en Enschede)	het verzoek wordt afgewezen;
Rechtbank Amsterdam (kantons Amsterdam en Hilversum)	het verzoek wordt afgewezen;
Rechtbank Arnhem (kantons Arnhem, Nijmegen, Tiel en Wageningen)	Hier is er sprake van een verschil van inzicht binnen de rechtbank. Het verzoek wordt toegewezen conform het tarief van de KBvG in het kanton Nijmegen, maar wordt afgewezen in Arnhem, Tiel en Wageningen;
Rechtbank Assen (kantons Assen, Emmen en Meppel)	het verzoek wordt afgewezen;
Rechtbank Breda (kantons Bergen op Zoom, Breda en Tilburg)	het verzoek wordt toegewezen conform het tarief van de KBvG;
Rechtbank Dordrecht (kantons Dordrecht, Gorinchem en Oud-Beijerland)	het verzoek wordt afgewezen;
Rechtbank Groningen (kantons Groningen en Winschoten)	het verzoek wordt afgewezen;
Rechtbank Haarlem (kantons Haarlem en Zaandam)	het verzoek wordt toegewezen met toepassing van een eigen tarief (H 25);
Rechtbank Leeuwarden (kantons Heerenveen, Leeuwarden, Opsterland en Sneek)	het verzoek wordt afgewezen;
Rechtbank Maastricht (kantons Heerlen, Maastricht en Sittard)	Hier is er sprake van een verschil van inzicht binnen de rechtbank. De sectoren kanton Heerlen en Sittard wijzen het verzoek toe conform het tarief van de KBvG. De kantonrechter te Maastricht wijst het evenwel af;
Rechtbank Middelburg (kantons Middelburg, Terneuzen, Tholen en Zierikzee)	het verzoek wordt toegewezen conform het tarief van de KBvG;
Rechtbank Roermond (kantons Roermond en Venlo)	het verzoek wordt toegewezen met toepassing van een eigen maximumtarief (H 50);
Rechtbank Rotterdam (kantons Brielle, Middelharnis, Rotterdam en Schiedam)	het verzoek wordt afgewezen;
Rechtbank 's-Gravenhage (kantons Alphen a/d Rijn, Delft, Gouda, Leiden, 's Gravenhage)	Hier is er sprake van een verschil van inzicht binnen de rechtbank. De sectoren kanton Alphen aan den Rijn, Delft en Leiden wijzen het verzoek toe conform het tarief van de KBvG. De kantonrechters te Gouda en 's Gravenhage wijzen het evenwel af;
Rechtbank 's Hertogenbosch (kantons Boxmeer, Eindhoven, Helmond en 's Hertogenbosch)	het verzoek wordt afgewezen;
Rechtbank Utrecht (kantons Amersfoort en Utrecht)	het verzoek wordt afgewezen;
Rechtbank Zutphen (kantons Apeldoorn, Groenlo, Harderwijk, Terborg en Zutphen)	het verzoek wordt afgewezen;
Rechtbank Zwolle-Lelystad (kantons Deventer, Lelystad en Zwolle)	het verzoek wordt afgewezen.